

## SYLLABUS

## 1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Savremeni urbano-geografski problemi svijeta

## 2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:

## 3. Ciklus studija:

2

## 4. Bodovna vrijednost ECTS:

5

## 5. Status nastavnog predmeta:

☒ Obavezni ☐ Izborni

## 6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:

Nema

## 7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti geografije

## 8. Trajanje / semestar:

1

2

## 9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

3

9.2. Auditorne vježbe:

0

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

1

## 10. Fakultet:

Prirodno-matematički fakultet

## 11. Odsjek / Studijski program:

Geografija / Geografija

## 12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Alma Kadušić, docent

## 13. E-mail nastavnika:

alma.kadusic@untz.ba

**14. Web stranica:**

<http://www.pmf.untz.ba/>

**15. Ciljevi nastavnog predmeta:**

- identificirati i interpretirati posljedice procesa urbanizacije u prirodnoj i društvenoj sredini;
- identificirati, analizirati i interpretirati urbano-geografske probleme gradskih sredina;
- kritički posmatrati, tumačiti i diskutirati savremene urbano-geografske probleme koji utiču na razvoj gradova, ali i okolicu gradskih područja;
- identificirati i interpretirati faktore koji dovode do stvaranja urbano-geografskih problema u različitim dijelovima svijeta;
- utvrditi i komparirati uzročno-posljedične veze i odnose koji postoje između grada i geografske sredine;

**16. Ishodi učenja:**

Na kraju semestra studenti, koji su tokom izvođenja nastave kontinuirano obavljali predispitne aktivnosti i obaveze, će znati:

- definisati pojam urbanizacije i druge savremene urbano-geografske procese;
- identificirati, razlikovati, analizirati i upoređivati različite urbano-geografske procese na lokalnom i globalnom nivou (urbanizacija, suburbanizacija, desurbanizacija, reurbanizacija i sl.);
- uočiti razlike u stepenu i dinamici urbanizacije u različitim dijelovima svijeta te ustanoviti faktore koji su uslovili te razlike;
- izdvojiti i analizirati različite urbano-geografske probleme s kojima se susreću različita gradska područja svijeta;
- utvrditi faktore koji su uzrokovali pojavu urbano-geografskih problema u određenim gradskim područjima;
- ustanoviti posljedice pojave urbano-geografskih problema u gradskim sredinama;

**17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:**

1. Savremeni urbano-geografski procesi (urbanizacija, suburbanizacija, desurbanizacija, reurbanizacija); 2. Proces i stepen urbanizacije u svijetu; tendencije urbanizacije u razvijenim i slabije razvijenim zemljama svijeta; 3. Pojam i podjela osnovnih urbano-geografskih problema grada (ekološki problemi grada, problemi socijalne organizacije, problemi prostorne organizacije života u gradu); 4. Urbana ekologija; grad kao ekosistem - urbani ekosistemi, ekološki modeli grada; ekološke teorije grada; 5. Ekološki problemi gradskih područja (degradacija i onečišćenje okoliša uzrokovani urbanim razvojem); 6. Modifikacija klimatskih elemenata, flore i faune, zagađivanje vode, buka u gradu i dr.); 7. Problemi socijalne sredine u gradskim područjima; 8. Urbana sociologija (urbanizacija i socijalna organizacija života u gradu); 9. Slabljenje zajedništva u okviru urbanog života, dehumanizacija pojedinih dijelova grada, degradacija stambenih zona i slamizacija); 10. Divlja naselja u svijetu - uzroci i posljedice; 11. Stope kriminala i sigurnost života u gradskim područjima; 12. Problemi prostorne organizacije života u gradskim sredinama; 13. Prostorna cirkulacija ljudi, robe i informacija u gradu - organizacija saobraćaja i komunikacija; 14. Problemi opskrbe gradskih područja sirovinama, prehrambenim proizvodima, pitkom i industrijskom vodom i sl.; 15. Urbano-geografski problemi gradskih područja Bosne i Hercegovine;

**18. Metode učenja:**

Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje.

Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logički, društveni i samostalni.

U cilju efikasnog izvođenja nastave, postizanja ishoda učenja i kompetencija studenata, planirane su sljedeće metode uspješnog učenja: metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije i ilustracije, metoda razgovora u obliku pitanja i odgovora ili u obliku rasprave, tekstualna metoda i metoda praktičnog rada.

Predavanja se uglavnom izvode frontalnim oblikom rada uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja, uz aktivno učešće i diskusije studenata.

Praktične vježbe uključuju: frontalni rad, rad u grupama, rad u parovima i individualni rad.

Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.

**19. Objašnjenje o provjeri znanja:**

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova (Odjeljak 20.) Za prisustvo na predavanjima u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Maksimalan broj od 5 bodova dobivaju studenti koji nisu ili su jednom izostali, 4 boda dobivaju studenti koji su izostali 2 puta, 3 boda studenti koji su izostali 3 puta, a studenti koji su izostali više od tri puta ostvaruju 0 bodova.

Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova.

U osmoj sedmici semestra studenti pismeno polažu test (prvi parcijalni/međuispit) koji obuhvata do tada obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja. Test se sastoji od pitanja i zadataka višestrukog izbora, jednostavnog prisjećanja ili esejskih pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu test (drugi parcijalni/međuispit) koji obuhvata obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja iz posljednjeg dijela semestra. Test se sastoji od istog tipa pitanja i zadataka kao i prvi i drugi parcijalni ispit. Odgovori se boduju na identičan način kao na prvom parcijalnom ispitu. Student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Sve testove polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime se postiže ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja nastavnog predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se na vježbama prezentira usmeno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 20 bodova.

Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na četiri izvučena pitanja iz programa nastavnog predmeta obrađenog na predavanjima. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva četiri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50, a za polaganje ispita potrebno je osvojiti 25 bodova. Način polaganja popravnog ispita identičan je načinu polaganja završnog ispita. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.

**20. Težinski faktor provjere:**

Ocjena na ispitu sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali:

| Kriterij                   | Broj bodova | Osvojen broj bodova | Ocjena | ECTS ocjena |
|----------------------------|-------------|---------------------|--------|-------------|
| Urednost pohađanja nastave | 0-5         | < 54                | 5      | F           |
| Aktivnost na nastavi       | 0-5         | 54 - 64             | 6      | E           |
| Testovi tokom nastave      | 0-20        | 65 - 74             | 7      | D           |
| Seminarski rad             | 0-20        | 75 - 84             | 8      | C           |
| Završni ispit              | 25-50       | 85 - 94             | 9      | B           |
| Ukupno                     | 25-100      | 95 - 100            | 10     | A           |

**21. Osnovna literatura:**

1. Gottdiener, M., Hutchison, R., Ryan, T. M. (2014). The New Urban Sociology. Boulder: Westview Press.
2. Alberti, M. J. (2008). Advances in urban ecology: integrating humans and ecological processes in urban ecosystems. New York: Springer.
3. Aitkenhead-Peterson, J., Volder, A. (2010). Urban Ecosystem Ecology. Madison: American Society of Agronomy.
4. Kaplan, D., Holloway, D. (2014). Urban geography. Third Edition: Wiley.
5. Vresk, M. (2002). Grad i urbanizacija. Zagreb: Školska knjiga.
6. Vresk, M. (1990). Grad u regionalnom i urbanom planiranju. Zagreb: Školska knjiga.

**22. Internet web reference:**

World Urbanization Prospects. <http://esa.un.org/unpd/wup/>

**23. U primjeni od akademske godine:**

2018/2019.

**24. Usvojen na sjednici NNV/UNV:**

03.09.2018.